OSCAR LEVERTIN

DIKTER

TREDJE SAMLINGEN

-302-

Carl L. Dahlst

Stockholm
Albert Bonniers förlag

DIKTER

TREDJE SAMLINGEN

AF

OSCAR LEVERTIN

—

TREDJE UPPLAGAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1912

Moderspråket.

Sagoförtäljerska, när jag var barn
drömmens ande du väckte,
Fantasos' tömmar af purpurgarn
gossen vid elden räckte,
visor sjöng från min moders mun,
tanke gaf leken vid bordet.
Också för mig från begynnelsens stund
skapades världen af ordet.

Följeslagerska vardt du mig sen,
hur sig än vände mitt roder.
Mer för mitt hjärta än någon vän,
närmre än fader och moder,
närmre än bruden tryckt mot mitt bröst
ständigt var du mitt sinne,
bikterska, trösterska, du hvilkens röst
diktade rastlöst därinne.

Reskamrat, du i fjärran land
under främmande himmel

log mot min längtan, tryckte min hand,
ledsven i Babylons vimmel.
Ensamhetssorgen som David du
sjöng från min själ med din stämma —
Var du mitt sällskap, endast du,
hjärtat kände sig hemma.

Så har du följt mig från barndomens dar
växlande skepnad med åren.
Innerst dock alltid densamma du var,
blifver väl också till båren,
drömmerska, älskande tankens stål,
men i din tonvärld fången,
svärmande svenska modersmål
med ditt kvällsus i sången.

Dig jag tjänar som tacksam son,
allt hvad jag äger du skänkte.
Smedens konst är ju eldens lån.
Allt jag drömde och tänkte
kommer från dig, som jag dyrka skall,
tills mer ej lifstråden spinnes.
Bönhör mig, så när läppen är kall
man i ditt tempel mig minnes.

•

Moderspråk, du trädets sus,
städse nytt och oändligt,

annat i morgon än aftonljus,
men dock ett och beständigt.
Tusende bladen från topp och till fot
kan till en kör du kalla,
låta dem känna, att samma rot
fostrar och bärer dem alla.

Folkets lefvande andedräkt,
het af hopp och af strider,
arfked bindande släkt vid släkt
ända mot bortersta tider.
Alla stora hjärtan i dig
klappa, än när de domnat.
Lyssna: och ekot mångdubblar sig
ändlöst från tider, som somnat.

Landets ungdomsbrunn med våg
speglande dåd och dygder,
vinterlynne och sommarhåg
rundt öfver Sverges bygder!
Hemlighetsfulla nafvelsträng
djupt emot jordens sköte,
sång vid vaggan samt vid den säng,
där oss döden stämt möte.

Guldtråd, på hvilken vi våra lif
träda med skiftande dagar,

ring, som fäster oss vän och vif,
tolk för stjärnor och lagar!
Högsta tankar, dyraste namn,
drömmen skimrande skärast —
moderspråk, du bär i din famn
allt oss i världen är kärast.

I.

Folket i Nifelhem.

Sällsamt folk bor i Nifelhem,
mjältsjuka männer och kvinnor,
tjäna längtan som tärer dem
troget som präst- och prästinnor.
Alla samma slags sådd de så,
alla de saknad skörda,
och som ej vägen var tung nog att gå,
lägga de sten på börda.
Året rundt ha de vinter och köld,
snö att vulkaner kyla,
men med frostens och isens sköld
ändock de sinnet skyla.
Skymningen är deras rätta tid,
hågkomst och afskedstimman,
då deras dröm susar vemodsblid.
Först med den bleknande strimman
dag och sol, som sjunka och gå,
blifva dem riktigt kära.
Nyckfulla lyckan de aldrig förstå
då hennes fackla är nära.
Lifvets mening läsa de bäst
i den falnande askan.

Glädjen krusas som motvillig gäst,
mutas med guldet i flaskan.
Sinnets fröjd är en drifhusväxt,
vissnar som blomma i kruka.
Blodets språk blir en bibeltext,
lust kallas synd eller sjuka.
Kärlek är ej befrielsens sång,
men ett svårmod gemensamt.
Stolta och blyga på samma gång
bära det bästa de ensamt.
Alla de drömt om en högsta lott,
men sig dock nöja med niter.
Äfven på samma örongott
hjärtana bli eremiter.
Gömma bak lås sina kostbara ting,
nycklarna själfva tappa —
fattiga gå med en kungaring
dold under hvardagens kappa,
sitta vid samma bord och se
ljusen långsamt förbrinna,
ständigt mer främmadt och fruset le,
aldrig försoningen hinna!
Mognad visdom och sträfsamt lif
vira ej krans kring håren,
hvassare blott som en slipad knif
viljan varder med åren.
Hårdare ord och hårdare drag,
strängare själfplågarrisen,
men med vilda och brusande slag
känslan än slår under isen.
Kärfva och mörka i åldern de stå
stormslitna furornas likar,

brottas och blöda än gamla och grå
tills deras kistor man spikar.
Så de myllas i frostkall jord.
Tungt döljer snötäcket spåren.
Alla osagda kärleksord
gräset först hviskar i våren,
när i suset kring tysta hem
ändtligt blir sång deras trängtan —
sången om folket i Nifelhem
med sin begrafda längtan.

Domar.

Domar, konung, en dag på jakt
skildes från hund och följe.
Sträf strök nordan i bergig trakt,
soln gick i skyarnas hölje.
Konungen skred från krön till krön
långt från stugor och logar.
Doft som stormslagna hafvets dön
sus steg från skymmande skogar.

Domar såg efter slottets torn,
dock försvunnen var borgen.
Domar blåste i jägarhorn,
men vardt ensam med sorgen.
Bergsvind brusade, kvällen led.
Hjärtat blef dödt och förfruset.
Kungen på berget lade sig ned,
slumrade in vid suset.

Men då han somnat hörde han klart
skall af hundar och männer.

»Domar, konung, natt faller snart,
hör dina letande vänner!
Herre, hvar är du? För hornet till mund!
Hjälp oss, som söka i bäfvan!»
Domar lyssnade, log i sin blund,
vidare sof så i skrefvan.

Hirdmän och präster drogo då hän
sökte med sejd och med böner:
»Fader, med blot öfver offersten
åkalla dig dina söner.
Vänd till ditt välde. Tempel och tron
vänta på drotten — öde.»
Domar hörde harpornas ton,
men han låg tyst som de döde.

Sist steg hans drottning ur slottets hall
bärande sonen på armen.
Svart höljde rifna hårets svall
silfversöljan på barmen.
»Domar, jag fryser vid bord och i bädd,
ögonen stirra af vaka.
Gossen kvider — min svepduk blir redd
om du ej vänder tillbaka.»

Domar hörde maka och son,
folket, som bönföll i kvällen.
Men som med dödens tysta hån
bättre blott sof han mot hällen.

Tanken flydde lik frigjord ström
långt från de klagande alla.
Leende hviskade han i sin dröm
främlingsordena kalla:

»Den som känner hunger och törst,
om han vill lefva, spörjen!
Alltså blef eder klagan störst,
när som för sent I sörjen.
Sparen gråten för tempel och torg,
skänk den dagarnas dårar.
Sörjen likars och lefvandes sorg —
mig röra ej edra tårar.

Drottningen glömmer hos kammarsven
skilsmässotimmens sveda.
Folket får gudar och kungar igen,
son min får lycka och leda.
Men jag vill sofva i tidernas tid,
borthängdt svärd under ärgen,
sofva och finna allt djupare frid,
djupare allt in i bergen.»

—

Gammal svensk Julkantat.

DE BETTLANDE SCHOLEPILTARNE SJUNGA:

Vandrande scholares
efter gåfvor gå,
evigheten spares
hvarje skärf de få.
Julens klockor klara
ringa genom byn.
Snart den underbara
stjärnan står i skyn.

Myrorna från stacken
draga efter strå,
så från scholebacken
draga vi också.
Sparfven man i garnen
för med gillerstång,
arma scholebarnen
gillra med sin sång:

Glädjens kväll till möte
oss nu skrider stilla.

Jungfruns modersköte
föder nu den lilla
gossen så beundransvärd,
helt och hållet älskansvärd
i sin mänsklighet;
alldeles förundransvärd,
outsägligt dyrkansvärd
i gudomlighet.

*

De herdarne förde fåren i bet,
i markerna vallade hjorden,
då sågo de ängelens lysande fjät
och hörde de himmelska orden:
Ej Herren gat längre lida
all världenes uselhet
och höra hur folkena kvida
i ängslan och syndfullhet,
ty sände sin son han som frälsningsman
för alla de suckande fångar,
till hufvud- och höfvitsman
för allt som på jorden gångar.

Så jubla, du härliga Musica
med höga och gyllene strängar,
och klingen skalmeja och cithara
kring Kanans grönskande ängar.
Nu blommar den roten Jesse!
Nu frälsningens vin slås i!
Så förkunnade ängeln för desse
de lyssnande herdar thri.

Och de gingo i natten med staf i hand
bland klingande harpor och röster
mot dagningens blånande band,
mot morgonstjärnan i öster.

RECTORCANTUS SJUNGER:

Gamle sjungaren Rising
bettlar hos Pehr och Påfvel,
sjunger för salt och sofvel,
trasig och på förfall,
vandrar med scholepiltar
upp och ner genom dimman.
Isig är skymningstimman,
snön faller hvit och kall.

Husmor somnat från väfven,
hvilar i mullen stilla,
dottern för nöd blef frilla,
höken så sparfven tar.
Gossen med breda skuldran
aldrig får sista kyssen,
pinas långt bort hos ryssen,
fånge hos grym tartar.

Nöd sitter grå vid ugnen,
rörer med visp i gröten,
sorg gifver språk och möten,
reder min lägerstad.

Lömskt under svarta hucklet
mörkret stirrar mot sängen,
dörren på gissna hängen
hviner som vind i blad.

Hjärtat bultar och bultar.
Doft ur dess trånga kamrar
byggarn jag hör som hamrar
brädet till dödens båt.
Visare, du skall stanna,
stanna de tunga loden.
Stillas skall sjuka bloden,
släckas all nöd och gråt.

Gamle sjungaren Rising
intet till fröjd blef gifvet,
tigger för kära lifvet
stapplande grå och matt.
Jul göre händerna öppna,
jul göre hjärtana vida,
Frälsarn för dem, som lida,
föddes i denna natt.

SCHOLEPILTARNE SJUNGA:

När tre konungar fått sig sitt ärliga rus
och helgen blir afblåst af Knut,
när juloset dunstat från hem och hus,
då är ferietiden slut.

Till klassen på kyndelsmässodag
scholaren går med donaten.
Och mensa och Herrans heliga lag
bli öfliga hvardagsmaten.

Men fastan kommer med fetvägg och ris
till fägnad för strupe och skinn,
och marsblomman ringer på vanligt vis
i snöklockan våren in.
Och bäst som det är kommer påsk med ägg.
Ur tö lyser Majus väder,
och fransen på sälg och ångan från hägg
oss draga från bok och kateder.

Hur furan susar och göken gal!
Ur björkarne tappa vi safven.
För lögning blifver då annat val
än heta badstun och lafven.
Oss skogssjön bjuder sin svala våg,
och tallstrunt får man hos grannes.
I grönskan vildblommors brokiga tåg
sig samlar till Sankt Johannes.

O sommar, du som en söndag lång
och varm som en moders bröst,
hvad du slösar på bär och på fågelsång,
hur du dukar och brygger för höst!
Och kornet mognar och äpplet blir rödt,
i kryddlandet vissnar salvia.

Från Bertilsmässan, då rosorna dött,
vi se mot advent och Lucia.

Så går scholarns kalendarium
från jul och på nytt till jul.
Han nalkas det höga gymnasium,
medan sakta vrids tidens hjul.
Du Krist, som i tempel redan som barn
rabbiner och lärda gaf läxa,
beskärma i nåd dina scholebarn
och låt oss i visdom växa.

Vandrande scholares,
efter gåfvor gå,
evigheten spares
hvarje skärf de få.
Genom rimfrost glöda
julens tusen ljus,
öfver bräddar flöda
kannor, stop och krus.

Långt från kupan söka
bina honungsaft,
så ock vi försöka
samla scholan kraft.
Fåglarne i garnen
fångar man med lim,
arma scholebarnen
blott ha sång och rim.

Bellisent.

Bleknadt gammalt pränt
läser jag i drömmen —
drottning Bellisent
styr med gyllne tömmen
djupt till skogs sitt sto.
Öfver gula gärden
tyst står höstens ro.
Tung går sista färden
hän mot sommarns bo.

Ej med dyra namn
mötte henne sångarn,
bjöd ej utbredd famn
när hon gled från gångarn.
Dystert väntad gäst,
själf hon fick med grimman
binda fast sin häst —
det var afskedstimman,
falnad deras fest.

Skyggt hon tog hans hand,
täljde bådas talan:
— Till Egypti land
rest är redan svalan,
men hvart resa vi?
Tvenne fåglar kunna
fly och sälla bli,
men för oss förbrunna
flarn är allt förbi.

Barr och blad blåst ned.
Svart i skog står stammen.
Lyckan vissnat med,
kvar är endast skammen.
Jag kan bjuda gråt,
du kan bjuda döden.
Intet styggt förlåt!
Aska blott på glöden.
Må vi skiljas åt.

Skugga var jag förr,
skugga blir jag åter,
läser lifvets dörr.
Somna in jag låter
hopp och harposträng,
väntar vintertiden
som en frostbränd äng. —
Kungen, vänd från striden,
dela skall min säng.

Ack, min vän. På allt
lurar afskedsstunden.
Hvarje blod blir kallt,
hvarje bölja bunden —
Hand skall bort ur hand,
alla famntag brista.
Vara hop ett grand,
sedan mötet mista,
sörja och bli sand.

Bleknadt gammalt pränt
läser jag i drömmen —
drottning Bellisent
styr med gyllne tömmen
hemåt till sitt slott.
Svaga hofslag eka.
Snart ock de förgått.
Bilderna bli bleka
och mitt öga vått.

Bröllopet i Kana.

Den hvita loggian smyckad stod med grönt,
och silfverklart bland myrten klang cymbalen.
På purpurtrådad duk brann drufvan skönt
i bägarne med hvälfda pärlmorskalen,
och blodröd, yppig i sin söta lukt,
mot skålen låg granatträts bröllopsfrukt.

På tronen under sammetshimmeln satt
helt högtidsyrt det unga bröllopsparet.
Hon lutade sin hvita tinning matt
emot sin brudgums bröst, och kopparkaret
sin rökelse kring deras smekning göt.
I tårad lycka ögonen hon slöt.

Och rundt kring bordet, rusiga af vin,
af guldtygs fras och glans af ädla smycken,
med sorl af svärmande och vilda bin
än gästerna gällt glammade vid drycken.
Men ensamt stum i festens fackelsken
satt vid sin moders sida galilén.

Hur hvit och smal var redan nu hans kind!
Hur främmande de tunna, tärda dragen.
Och blicken borta, tom som på en blind,
som mot sitt mörker ser och ej mot dagen.
Och, som en sofvande djupt ur sin natt
hör hafvets sus, förnam han sorl och skratt.

»Hur sällsamt, moder,» sade han till sist,
»att som de andra sitta här vid bordet,
och höra surret som man hör en tvist,
till hvilken ren man äger lösningsordet,
att skåda världen som en uttydd dröm
och ensam loda djupet af dess ström.

I bröllopsyra, ack, mer dunkelt språk
än I förstån, ha skrattena och sången.
En fråga ropar i hvar gigas stråk,
och hvem har gåtan grundat ut, som fången
i bröllopsbägarns botten sig har gömt?
Hvem vet om sällhet eller kval han tömt?

Hvar blomma och hvart blad på lifvets träd
ej sluta vill att spira och att sträfva.
Men dold går safven djupt bak barkens ved,
som låter blad och blomma dö och lefva.
Er fröjd, ert kval är endast sorl och skum
från källan i ett tilläst helgerum.

Hvad jag är ensam, moder, som allen
kan jämte alla ord all tystnad höra,
som dunkla skriftens mening tolkat ren
och klar som barnsång hör den i mitt öra.
Hvad jag är ensam, som allena vet
min egen och de andras hemlighet.

Du ser på mig och sträcker ut din hand.
O, att jag finge fatta den och blunda!
Men hvad vet du om mig och om den brand,
som valt mig ut till sårena som stunda?
Se, evighetens smärta i mitt bröst
till mognad trår som fikonet i höst.»

Alexander under Solens och Månens träd.

Solens och månens talande träd
tälja tider och öden,
växa ur guldsand på brandgul hed
långt bortom Euphrats flöden.
Hvarför du aldrig når Babylon,
slutet på sagornas väfnad,
där får du höra, Philippos' son,
sista kvälln af din lefnad.

Skum genom skyar af glödande grus
milslång går skugglösa leden.
Plötsligt dock hörer du sällsamt sus,
varsnar de heliga träden.
Ett synes solens brinnande klot
högt i sin spira bära,
medan i kronan på det midt emot
hänger Persephones skära.

Solens träd har grenar af guld,
samman som strängar de tona,

lyran af klingande namn är full.
Sång i solträdets krona
allt är som händt under sfärernas lopp,
gudars och mänskors bedrifter,
som om samfälld kör stege opp
ur alla hjältars grifter.

Månens träd har i prasslande blad
sus från asfodelosängen.
Skvalpet från Acherons färjestad
suckar i silfrade strängen:
brustna ringar och brutna spjut,
vin gjutet sakta i lågan,
glömskans skuggsång, som allt plånar ut,
larmet, lusten och plågan.

Då, Alexander, ner af din häst
stiger du blek för att lyssna.
Som vid ett åskslag en rusigs fest
allt i ditt bröst vill tystna.
Hjärtats heta rop stanna af,
stelnad i blodet blir strömmen,
som om du sof i din egen graf,
hörande världen i drömmen.

Under solträdets grenar du står
länge med hufvudet lutadt,
hörer i suset redan de år,
som du med seger slutat.

Svärdet ur skidan drager du fram,
pröfvar eggen mot skinnet,
hänger klingan mot trädets stam
till ett offer åt minnet.

Men under månträdet hjälmens band
löser du stilla från kinden,
sätter dig ned med hjälmen i hand,
håret fladdrar för vinden.
Kvalm blott tycks dagen med kamp och tal.
Här vill i kvällen du stanna.
Lätt är luften och dagg faller sval
öfver din bleknande panna.

Guldlyran slutar i solträdets topp
kvädet om bragden och äran,
blank lik lien för sköfladt hopp
står öfver månträdet skäran.
Törsten är släckt, o Philippos' son,
blekta bilderna bjärta —
långt längre bort än Babylon
bärer natten ditt hjärta.

Konungens älskade.

Jag är en konungs älskade,
dö skall jag ung.
Mig skymningen gör seende.
Kvällen är tung.

Ljusen fladdra. Stelnadt lysa
hvita pärlor kring min arm.
Det är tårar, som förfrysa,
fast min kropp är hvit och varm.

Den för hvilken ödmjukt alla
böja sina knän har jag
sett på knä framför mig falla,
ängsladt bedjande och svag.
Purpurn, röd som soln och blodet,
lyckans boning, hemligt redd,
högt och svindlande för modet,
rikens öden i min bädd,
hvad kan mer du vilja, hjärta
med ditt hungriga begär?
Vet ej, men i sagobjärta
glansen mask min själ förtär.

Pendeln svänger, giftet suger.
Sömn skänks ej på länge än.
Spegelbild, som aldrig ljuger,
kom och säg mig sanningen!
Blick i blick vill finna speglad
botten själf af hjärtats brunn,
tyda gåtan, som förseglad
bor på blek och sluten mun.
Du, hvars röst jag hör i raset
som en underjordisk älf,
andra jag, träd fram i glaset,
dystra syster till mig själf.

Mina ögon, hur de brinna
blekt som stjärnor i en sjö —
drottning, men ock tiggarkvinna,
törst att dricka och att dö.
Mun, som städs den söta drufvan
bjuda skall och jollra sång!
Ack, hur trött på kuttret dufvan
längtar att bli hök en gång.
Händer, ack hur trånadsbleka,
att få såra och få slå —!
å, — hur trötta på att smeka
äro edra ådror blå!

Syster, blodröd är den ränning,
som du åtrår till din duk.
Död i prägeln bär den penning,
som du tigger, svårmodssjuk.

Säg, hur blef så kvalmig drycken,
att du giftet blott begär,
dräkt så sölad, att i stycken
du med knif dess guldtyg skär?
Ej du svarar, blott försvinner.
Hög i mörkret bort du gick.
Men som kol för gnistan brinner,
brinner hjärtat för din blick.

Hvad natten kännes kväfvande,
ringen är tung.
Jag är en konungs älskade,
dö vill jag ung.

Junkerns Historia.

I.

Junkern drager bort.

Du ungdomens sol, som mitt lif förgyllt,
lik din stråle skimrar min värja.
Ack, innan jag mandomens järnår fyllt,
hur rik blir den skörd jag skall bärga!
Den yraste hingst jag har i mitt stall.
Till hvar jungfrubur dörren gläntar.
Det är tusen spratt och i sista fall
har hos grannen jag fästmö, som väntar.

Min barndoms blondaste kärlek, sitt
och väf din himmelsblå härfva!
När jag hunnit öfver min lefnads midt,
du kanske får resten ärfva.
Af längtans måndrömmar nätet väf
och sucka tills hvit blir kinden,
men än vill jag jaga med koppel och dref
och vildhafren så för vinden.

Vårt första frukttträd sprang nyss i blom.
O hjärta, brist ej af lycka!
Välsignade lif med din rikedom
jag aldrig dig armt skall tycka.
Och sviker du mig, jag sviker igen.
Vi spela krona och klafve.
Ett streck kan ej skämma älskad vän,
blott bort med radband och ave.

Hvad majnattens stillhet är lätt och sval
med dagg och doft öfver grönskan!
Fru Värld, kom och möt mig i skogig sal —
jag villfar hvarje din önskan.
På sadelknappen jag lyfter dig opp.
Jag ger dig min vackraste visa.
Din heta mun och din hvita kropp
jag vill till döden prisa.

* * *

II.

Junkern i stadsporten.

När junkern kom till sin första stad,
han mötte en gumma vid tullen.
Hon var gammal och grå. Som en codex' blad
var gulnad den skrynkliga kinden,
och testarna yrde för vinden
kring den urblekta sammetskullen.
Hon log när hon såg vår junker.

Hon log med sin mörka och hårda blick,
där hon kisande gick öfver gatan.
En isklump i bröstet ynglingen fick,
när han hörde den tunna rösten,
som skrattade skarpt som i hösten
vid vägen den svarta skatan.
Hon talade så till junkern:

»Du jungfrupilt med ditt hvita skinn,
som längtar till vecken och ärren.
Du drar i den goda skolan in.

Så stilla din brinnande ifver.
Snart lärlingen mästare blifver
och mogen den unga herren.
Haf ej slikt hastverk, junker.

Vid facklor och tärning snart finner du män,
som skola dig handgreppen lära.
Och intet går upp mot en trofast vän,
som kan en i faran förråda,
och lönligt de stigarna tråda,
som till bakhåll och bane bära,
din fot skall vandra dem, junker.

Bland lustgårdens lindar sen får du brud,
naturligtvis hvit som en lilja.
Men blott du rört hennes helgonahud,
den gnista bränner i blodet,
som tärer minnet och modet
och falnar till aska din vilja.
Ditt hjärta skall pröfva det, junker.

Snart svärdet blir rostigt och sprucket ditt skratt
lik klangen af malm, som rämnat.
Och allt, som du önskade dag och natt,
du vinner — ärren och vecken
och alla djupa, tydliga tecken,
att du barnsko och spiselvrå lämnat,
då kan du jubla, junker.

Ty gift kan du äta och dricka eld
och paddor och knifvar svälja.
Sen hjärtat du satt i pant för din gäld
kan ingen skabb dig förskräcka,
kan ingen smuts dig befläcka,
kan ingen skam dig kvälja.
Du blir stark som en rese, junker.»

Så skrattade kvinnan och blek försvann
i brohvalfvets mörker vid tullen.
Till fest i tusen fönster det brann.
Högt jublade flöjt och luta.
»Ack, ville den sången sluta,
den är hemsk som tårpilns på kullen.»
In i staden red tankfull junkern.

* * *

III.

Junkern vid bägaren.

Visst har jag far, som väntar,
visst har jag mor, som sörjer,
och mö, som blott det gläntar
i dörren sakta spörjer,
om ej med sol, som sjunker
väl kommer trolös junker,
som ring och löfte gaf.

Väl jag i djupet närer
en evig, lönlig plåga,
som stundens fröjd förtärer
midt i dess solskensråga.
Om till Jordan jag ginge,
ack, ej jag tystad finge
dess gamla, stränga röst.

Men jag har blod som brinner
af heta röda sorten.
Det jäser vildt och rinner
som trollbrygd i retorten.

En gnista är hvar bubbla,
vill branden blott fördubbla,
som bränner ner min själ.

Allt sen jag kunnat tänka,
jag världens träd hört susa,
jag sett dess äpplen blänka
mot skyar sommarljusa.
Men jag var barn och drömde,
för sus och sång jag glömde
dess frukt på godt och ondt.

Nu är jag vaken, sträcker
mot hela skörden handen.
En frukt ej törsten släcker,
den blott ger blod på tanden.
Nej, stammen vill jag skaka,
jag beskt och sött vill smaka,
och äga dig helt, o värld!

Och först när i dig jag känner
som i omläst bok hvar sida,
när, fiender och vänner,
vi hop fått le och strida,
och in i ögonen hvarandra
sett djupt, blir tid att vandra
den stilla kvällens väg.

Då får man sinnet vända
och vända också kluten,
och sina vaxljus tända
och löga sig i luten.
Men jag skall tillgift finna.
Maria är ju kvinna,
hon kan ej säga nej!

* * *

IV.

Junkerns serenad.

Du lilla varg, kom hit och bit,
jag har så godt om blodet.
Kom med din tand så hvass och hvit,
jag längtar, du kan tro det,
att känna den djupt i mitt kött
och under bettet blunda. —
Och ädelt är mitt blod och rödt
och hjärtat sammalunda.

Du vackra orm med hvitgult skinn
i trolska måneskiftet,
intill min mun lägg gadden din,
jag tål det söta giftet.
Jag smeker dina blanka fjäll,
och allt ditt starka etter
blott gör mig yr, blott gör mig säll
i heta sommarnätter.

Visst får du guld — ej guld så rödt
har kejsarn i sin krona,
på silkeskuddar skall du blödt
som en gudinna trona.

Hvi dröja lätta gullskinnsskor?
Säg, hvad dig mera lyster,
den psalmbok, som jag fått af mor
och korset från min syster?

Ack, världen den är slem och arg.
Blott vrångt och vindt där händer.
Förgör mig du, min lilla varg
med dina hvassa tänder.
Tids nog man blir på botfärd stadd
och bikta skall och skrifta.
Kom, vackra orm med blekröd gadd,
kom, att mitt lif förgifta.

* * *

V.

Junkern byter skinn i Toledo.

En fredag, när junkern vaknade opp —
det var i det gula Toledo,
där brännhet eld är kvinnans kropp,
och Djäfvuln städse finns redo.
Till fönstret han sprang, där solen stod röd,
för att dricka dess strålar betagen,
och tömma till hyllning dess purprade glöd
för den unga, gryende dagen.

Än ljuft, fast blekt lyste månens horn,
med minnet af nattens drömmar.
Men solen ren glödgade stadens torn
och föll öfver torget i strömmar.
En morgon grydde af ungdom och fest,
men junkern stod stum vid sin ruta.
En slöja var för hans blickar fäst,
han kunde ej glansen njuta.

Han gned sina ögon, som sömnen satt kvar
och skymde den härliga världen,
men solen och glädjen, allt slocknadt var,
som fröjdat hans hjärta på färden.

Med nakna axlar sin dam han såg
i korpsvart hår sätta kammen.
Han jakthundar hörde — men dödt allt låg,
som en kyrka, där orgeln sagt amen.

»Herr värd,» skrek junkern, »ur källaren tag
dina äldsta och ädlaste viner,
en dryck, som är stark som en brottares slag
och sött som ett kvinnobröst skiner.
Mitt blod känns sjukt, känns gubbigt och skämdt.
Fort, kalla den galnaste narren.
Jag törstar till rus, till yrsel och skämt,
det är som mitt hjärta fått starren.»

Den ädlaste drufva från lädersäck
såg junkern i bägaren bubbla.
Och narren med allt så befängdt dref gäck,
att husets folk lågo dubbla.
Men tunga som bly på junkerns bröst
tryckte svårmodets bojor kalla.
Han kunde ej glädjas, med bruten röst
han lät en läkare kalla.

Till bädden kom en gråskäggig man,
som stolt bar den guldväfda skruden.
Fader Abraham själf mest liknade han,
Meir Levy, den vise juden.
Han skarpögdt tolkade junkerns min
och lyssnade klokt till hans stämma. —

»Jag behöfver, herr junker, ej se din urin
för att sjukdomens art bestämma.

Se människan byter — Hippokrat oss lärt —
hvart femtonde år om skinnet.
Då plötsligt allt, som var hjärtat kärt
känns mylladt och graflagdt i sinnet.
Och himlen tycks falnad, rosen blek
och luften kvalmig att andas.
Dödt låta flickskratt och strängalek
i den vintergryning som randas.

Det känns, som om lyckan aldrig mer
i ens bo skulle guldägg värpa.
Och lif och värld blifva slamm och ler
för ögonens närsynta skärpa.
Det känns, som i bröstet tystnade strax
hvart eko af fröjd eller klagan —
som ens säd hade blommat och ren gått i ax
och väntade endast på slagan.

Herr junker, allt har sin tid. Du gått
allt hittills den soliga vägen,
som burit dig uppåt och uppåt blott.
Med i dag gå utföre stegen.
Å, — det känns, som vissnade allt ens väl,
och tankarna knota rebellska.
Men det finns ingen bot — blott att lära sin själ
att kvällen och skuggorna älska.»

Så tydde sjukdomens hemlighet
Meir Levy, den vise juden.
Men tungt som ett barn nu junkern grät,
som ser lektiden slut och förbjuden.
Han drömde, att på hans färd
ej ens första sulan var sliten,
att än han sof på den hufvudgärd,
där han hoppats och längtat som liten.

* * *

VI.

Junkerns svårmod.

Så har jag nu ridit från stad och till stad
genom hela romerska riket,
och pröfvat allt som i årenas rad
jag längtade efter så fiket,
och dock är min själ långt mindre glad
än när hästen sprang först öfver diket.
Och hon, som blek längs pilarna gått
till afskedets korsväg hunnit, —
ack, hvad är städer, borgar och slott
mot ett hjärta, som man har vunnit,
mot ett enda hjärta.

Ej man har känt mer brännhet än jag,
hur världen leker och lockar.
Jag trånade med hvart andetag
till lutor och lösta lockar,
och tömde hvar rätt i giriga drag,
som kryddats af njutningens kockar.
Men dock sjöng städs längst in i min själ
en längtan vekt och förteget.
Tomt är all världens strängaspel
mot ett hjärta, som är ens eget,
mot ett enda hjärta.

Ty svårmodets ört mång midnattsstund
jag sett blomma i röd Burgunder.
Om fru Värld har mer söt än bitter mund
är mig ännu ett olöst under.
Men städs vid hennes skimrande brunn
jag hört rop som af lif, som gå under.
Hennes gigors glädje blef aldrig min,
hur bristande fagert de läto.
Den gamla visan kom alltid in,
och omkvädesordena gräto
för ett enda hjärta.

Jag står i natten, mot stjärnorna ser.
En dåre vill räkna dem alla.
Ju fler han ser stråla och vinka, dess mer
blir besk hans ensamhets galla.
Ack, hade för mig jag blott en af er,
i tindrande ögon kalla!
Men jag lämnat min stjärna, vet ej om den står
där hemma än klar öfver häcken,
den slockna hunnit i natt och år
då jag glömde för fjärran tecken
mitt enda hjärta.

Min sven, vak upp! Drömmer du också,
slik herre, slik dräng för det mesta —
men en marsnatt så klar, så stjärnhög och blå
kan knäcka, jag känner, den bästa.
Fort, pungen hit och kappan på,
än finns tärnor och gillen att gästa.

För guld kan man köpa en stark mixtur,
som svedan botar för gången.
Kring staren slå larm, den blir stum i sin bur,
och stum också amstugesången
om ett enda hjärta.

* * *

VII.

Junkerns hemkomst.

När junkern kom åter en högsommardag,
ren lyste aftonrodnaden svag.

Han hade försinkat sig dagen lång
med suckar och drömmar och sorg och sång.

Ty hvar sten, han i skogen kände igen,
han talat vid, som man talar vid vän.

Och träden längs vägen, som buktade hem,
hur hade han ej förtrott sig till dem?

Och broderligt mildt som i forna dar
var skogens djupa och susande svar.

Nu dunkade hjärtat och pulsen slog,
då han in genom hvalfvet på borggården drog.

Mellan stenarna väfde gräset bård.
Där såg ut som en orensad kyrkogård.

Och gårdvarn, som trög öfver tröskeln låg
knappt lyfte på hufvut, när junkern han såg.

Men därinne i hallen, där sutto de två
på vanda platser — fast gamla och grå.

»Du kommer sent på dagen, min son,
men så är det också långt ifrån.»

Så ljöd det från faderns karmstol kort.
Det var, som i dagningen han dragit bort.

Och blicken han fick var trött och skum,
som han kommit blott ur ett annat rum.

När modern räckte sin panna tyst,
det var som en helgonstod han kysst.

Ty iskall var pannan — och tår ej föll
mot handen, som envist i skytteln höll.

På väggens bonader bleknat allt.
Bland lärkträd ej mer sågs kung Arthurs gestalt.

Och féen Lunette, som han drömt om som barn,
nu var hon en skugga af gulnadt garn.

Men tystnaden låg i sommarskum hall,
så man hörde i timglaset sandens fall,

den tystnad, som dricker timmar och år,
som förtorkar hjärtan och grånar hår.

På junkerns tinning sprang svetten het.
Han hörde i bröstet ett barn, som grät.

Så begynte han orda vidt och bredt,
om allt han i riken och städer sett,

om kronor och kyrkor och kvinnor och svärd
och undren rundt i vår Herres värld,

hur de frossat alla hans sinnen fem,
men hjärtat ständigt längtade hem.

De gamla logo, som drömmar de drömt
och de hört en gammal sång, som de glömt.

Djup natten föll, men skytteln gick,
och fadern sade med kvällstrött blick:

»Den dagen varit så lång, min son,
den långa dag, du var hemifrån.

Nu mer ej sorg, ej glädje oss skänks.
Det är för sent och vi längta till sängs.»

Dödsdansen.

Du döfva och blinda kristenhet,
som stimmar, sorlar och sjunger,
men aldrig din lusta stäfja vet
för tärande törst och hunger,
du reser dig slott och smyckar dig hus
och tror dig i byggena hemma,
midt i ditt surrande annandagsrus
du lyssne till rimmarens stämma.

Väl pukan kan larma så döf blir all sans,
och lutorna leka så söta
att hjärtat blir yrt vid blodets dans,
när i hornena blåsarne stöta.
Grant fladdra fanor, tungt pråla banér.
Mot facklorna vinflamman glimmar.
Ja, festen är präktig, men fort rinna ner
i sanduret högtidens timmar.

Men då tager vid en annan musik,
när den siste spelman skall sjunga,

den piparn, som flöjtar i knotor af lik,
och en dödad sångares lunga
spänt som sin säckpipas dånande bälg,
som har människoskinn på sin trumma
och kallar till sista Sylvesterhelg
både ungmö och yngling och gumma.

Lik Gud från tronen med spiran du slog,
lät kalla dig Herre och Cesar.
Din sista hofman blir höfvisk nog,
hans benrangel bugar och fjäsar.
Slik munskänk ej majestätet haft,
ej vatten i vinet han slaskar.
Du slår kronan i kras när du smakat hans saft
och regerar i mulln öfver maskar.

Stolts drottning drömmer i guldväfdt lin
och låter med pärlsnodd sig smycka,
och älskarn kväder till vek mandolin
om Ginevras brottsliga lycka.
Den siste älskarn han sjunger en sång,
till hvars make aldrig hon lyssnat,
ty hålögd och hvit i sin rosengång
hon ligger, när visan tystnat.

Bak blydelad ruta vid cirkel och kub
doktor Faust hvar midnatt är vaken.
Mot empyréen han ställer sin tub
och färdas rundt zodiaken.

Men på tröskeln står visdomens öfverman,
slår passarn och globen ur handen,
och visdomen, som han i böckerna fann,
fördunstar likt dammet från banden.

Och Thaïs, som log bak sin purpurgardin,
med blottade midjan mot räcket,
som spotsk drack ynglingars tårar som vin
och slog tärning om själar på täcket,
den siste giljarn kysst skum på din mun,
han kramar så knäna sig kröka.
Han dränker dig i din egen brunn,
du Babylons strålande sköka.

Se, bonden får brödet i anletets svett,
står i dagningen ren bakom plogen.
Hans krake och han hafva lika fett,
men de vänta, att skörd skall bli mogen.
Han skall icke skörda de ax, han sått,
han skall icke tröska säden,
och flyr han till kyrkan aldrig så brådt,
nog hinner döden på meden.

I askgrå sky sjunker blekgul sol.
Den skälfver, min skrifvande fjäder.
Ve, nu står också bak rimmarens stol
han, mäster, som dansen leder.
Han läser det skrifna öfver min arm,
mot skriften han sträcker sitt finger,

och hjärtat stannar djupt i min barm,
och bloden mot hjärtat springer.

Min Gud, jag har lekt med vers och tal.
Jag har svikit, svurit och syndat.
Mot allt, som förtäres af rost och mal
min åtrå i blindo har skyndat,
och dock jag hörde din klockklang jämt,
men döfvade själen i stimmet.
Mitt lif var ett ovärdigt fastlagsskämt,
som nu får det yttersta rimmet.

Tempelsömnen.

Ekomslutna Epidauros,
mattad sjukling stegen vänder
till ditt tempel att få dom.
Gyllen hälsodröm, Asklepios,
eller stilla dödsdröm sänder
slumrarn i sin helgedom.

Trött på trappan till hans cella
vill af lundens sus jag söfvas,
sofva höstens stjärnenatt,
dödens flod och lifvets källa
sorla höra — och bedöfvas
eller gryning hälsa gladt.

Ser jag guden, som i minnet
älskad fader, lätt beröra
med sin ormstaf domnad kropp,
skall som orm jag också skinnet
ömsa, i hvar åder höra
blodet med förnyadt lopp.

Än en gång jag då vill dagen
krigarlustigt öfvervinna,
natten famna som hetär,
fiende för fot se slagen,
vän vid vin, i bädden kvinna —
dygnet gifva själns begär.

Ser jag åter mörk gudinna
månblek nalkas och ur fånget
vallmo på mitt hufvud strö,
skola inga tårar rinna.
Ångest, plåga, kvalm — förgånget
allt som skum, och skum får dö.

Jag sett domna storm på hafvet,
jag sett himlens stjärnor falla.
Kval är vissna, kval är gro.
Starkast svärd en gång begrafvet
blir och hjältens händer kalla —
lust är säkert att få ro.

Alienor.

Slut är korta brottningen,
sjunkna ögonlocken,
Alienor drottningen
iförs svepningsrocken.
Sommarn går längs ängarne,
bär och blommor glöda,
systrar, stryken strängarne
sakta för den döda.

Ej må tunga kläpparne
doft i tornen klämta,
icke klaga läpparne
ibland ljus, som flämta.
Sommarsång på lutorna
själf hon skulle önska.
Öppnen alla rutorna
ut mot fältets grönska.

Blekast ibland kvinnorna
tog hon bröllopslinet,

spädast af furstinnorna
bar hon hermelinet,
höll de hvita ärmarne
tätt kring bröstet svängda,
som på bibeln pärmarne
elfenbenstillstängda.

Tyngd af gyllne uddarna
i ornat och krona,
stel och tyst bland kuddarna
brukade hon trona,
drömde stort om hjältarna,
som nå till Jordanen,
kors bland saracenerna,
riddaren med svanen.

Kungen han var gråare
än en dvärg i bergen,
hennes ögon blåare
än en sjö till färgen.
Sus i hagtornsgångarne,
vackra cantilenor,
söndagsbarn för sångarne,
det var Alienor.

II.

Dykaren.

Hör, hur hafvet brusar!
Vågorna slå,
välla och gå,
storm i snäckorna susar.
Döf för sorl och svall
djupt under dånande vatten
drager i svarta natten
dykarn på ensamt och dunkelt kall.

Strålande solvärlds vimmel,
färgernas fröjd,
jubelsång, höjd
högt mot hägrande himmel,
allt det lefvandes ström
hör han i fjärran förrinna,
domna som slumrande barnets dröm.

Dykarn vandrar på botten,
glömmer där lif,

glömmer där vif,
minns ej de timliga måtten.
Aldrig blir hjärtat vist,
sjunkna ting blott och döda
söker hans ängslade möda —
dykarn är fången hos det som förlist.

En ung Skalds Visa.

Min leksyster lilla, nu dagen är all
och dunklet sjunker kring världen.
Ren första stjärnan står klar och kall
och gnistrar mot hufvudgärden.
Min leksyster lilla, som jag har kär
som himlen, luften och gräsen,
kom, hviska nu, då natten är här,
för mig ditt verkliga väsen.

Ty nu har jag suttit dagen lång
och prydt dig med diktningens smycken.
Jag sjungit dig ljuf som Cendrillon
och trolsk som Isolde med drycken.
Ur sägnerna tog jag skrud på skrud,
du blef ständigt ny och en annan,
min diktnings höga och skiftande brud
med legendens opal vid pannan.

Men nu är det sent. Mina fingrar blödt
vid att slipa stenar, som spegla
din blick, ditt skratt — min gud, jag är trött
vid bubblor, som komma och segla.

Du späda, som jag har köpt med mitt lif,
jag är trött på att hylla och rimma.
Så tala mig trygg, min varelses vif,
ty tung är tviflets timma.

Ty kyssen, ser du, är intet svar,
hur än den döfvar och dårar,
och med ett hår, så lent som du har,
nog torkas de bittraste tårar.
Dock ångest och oro äro de garn
med hvilka kärleken väfver,
och en man, som älskar, är långt mera barn
än kvinnan för hvilken han lefver.

Så, innan vi slumra bröst mot bröst,
söf i ro min ångests stämma.
Låt mig förstå af hvar ton i din röst,
att jag är lyckligt hemma.
Ty mörkret faller och veckorna gå
och röfva bort tron tillika —
men äro vi samman hemma, vi två,
må böcker och människor svika.

Hemlösa.

När juniaftons ljusa skymning föll,
en brudkvälls bristande och hvita slöja,
som staden i sin lätta väfnad höll,
de brukade i fönstersmygen dröja,
de hemlösa, som älskade hvarann
men som en helgedom det dolt för världen,
en ensam kvinna och en ensam man,
som hemligt ressällskap gjort upp på färden.
Med solen dött i fjärran dagens sorg.
Med bladen deras själar slutat skälfva.
Som på ett öfvergifvet marknadstorg
det ändtligt blifvit tyst inom dem själfva.
Hon krupit samman i hans knä och gömt
sitt hufvud som en fågels vid hans hjärta;
hon var hans älskade, hans allt — så ömt
han aldrig smekt som hennes skuldror smärta.
Hon krupit samman i hans knä, och en
var deras värld med samma milda blånad,
och samma blida aftonstjärna sken
vekt, ömt och systerligt mot deras trånad.

Han talade: »Vår ljufva hemlighet,
kan du dess hela fulla lycka väga?

Att höra hop — och ingen ann det vet,
ej hus, ej hem, ej hvardagsomsorg äga!
När jag ser Eros välja möbeltyg
och tapetserarn hans förtrogne vara,
hur jublar ej mitt hjärta uti smyg,
att jag en diktarverkstad äger bara
med böcker, papper och en tänkarvrå
där man kan drömma godt och meditera,
när soln går ned i junis veka blå,
en bädd att famnas i — och intet mera.
Magnetisk, underbar går lifvets ström
från hand till hand emellan hjärtats fränder,
och den i allt ser blott en feberdröm,
som i den kedjan ej får sina händer.
Jag utom stod i trängtan och i törst,
då drog din hand mig in i slutna ringen —
jag genom dina fingrar kände först
den värme, som är väsendet i tingen.
Så, älskade, blef allt du i min dag,
min dikt, min tankspriddhet, min tideräkning.
Blad utan rot, sparf utan bo är jag,
blott jag går utom ringen af din smekning.»

Han teg, och hon med sluten blick satt tyst,
som något brustit, blott hon ögat lyfte,
som orden henne kärleksdomnad kysst,
och annat var ej heller deras syfte.
Så hviskade hon svar, och hennes röst
klang sval och stilla som en skogssjös flöde,
med hufvudet allt närmare hans bröst
hon hviskade: »Ack, huru fattigt löde

allt tack jag kunde finna efter ditt.
Låt mina kyssar, mina ögon svara.
Tag mig, jag äger intet, som är mitt.
Låt cittran, som du sjunger vid, mig vara!
Säg blott, att här hos dig jag vissna får,
må mig den brutna rosens lott beskäras,
som, där den lyser i en skönhets hår,
blott räds den stund, då den ej mer skall bäras.»
Där utanför, där drömde Stockholms stad
halft slumrad in i juninattens dimma.
Man slapp se människornas gråa rad
och höra deras speldos-själar stimma.
De många rutorna blott lyste matt
likt gyllenläder, som i sorg måst blekna.
Tyst kom en svärmeriets sommarnatt
med bleka stjärnor, som man kunde räkna.
Och diktens Stockholm var det, som man såg
där drömma mellan gröna kyrkogårdar,
och brustna lyrors välklang ännu låg
i nattblå luft från stilla skaldevårdar.
Ty vingad sång blir ej af lie fälld,
den evig är som junis röda skyar,
och ungdomsstark besjöng den än den eld,
som lif förbränner och som lif förnyar.

Men hand i hand, som tvenne grannbarn gå
en kväll på äfventyr mot trollsjöns vatten,
nu gingo samman dessa sälla två
den heta stigen, som bär hän mot natten.
Ren sågo de dess dunkelgröna strand
med bleka fält kring silfvergråa sjöar.

Osynlig måne sken bak skogens rand
och göt sitt silfverregn på svala öar.
Men vallmons rodnad brann allt mindre rödt,
där den i töcknet stod på blomsternäset,
den slöt sig som en mun, som kysst sig trött,
och domnade i dagg och doft bland gräset.
Så allt blef tyst, tyst näktergalns musik.
Själf vinden hörde upp med bladen smussla,
ty drömmen sjöng, föränderlig, sig lik,
som böljans droppskvalp i en blekblå mussla.

Under blommande Kronor.

Du lilla kära, du skall dö
en blomsterdöd i maj.
När äppelträdet, som i blom
har spruckit ut just nyss,
ren sänder dödens helgedom
sin hvita fingerkyss.
När rundt kring kyrkoväggen
syrenerna och häggen
sin hvita vällukt strö —
då, lilla kära, skall du dö
i maj din blomsterdöd.

Men långt från dig din grubblare
skall dö en vinterdöd —
Den dagen faller snö mot snö
och vinden hviner hvasst.
Ej bjuder sol ett blidt adieu
mot vilset ögonkast.
Kring kalla griftestenar
tungt susa furugrenar.
En isgrå skymning rår.
Långt från dig, kära, grubblarn får
i mars sin vinterdöd.

Så låt oss skämta kvällen lång
och glädjas hand i hand.
Den ljusa tiden varar kort,
rättnu är våren stoft.
Med hvita blommen blåser bort
all pingstens ljufva doft.
Snart sommarns fåglar tystna.
Så låt oss stilla lyssna
till våra hjärtans sång
och låt oss skämta kvällen lång
och glädjas hand i hand.

Hör du Augusti Sommarregn.

Hör du augusti sommarregn
lätt i den ljusa natten,
som i en vacker riddarsägn
en halfsöfd springbrunns vatten?
Och alla blommor öppna sig
för dropparne, som kvälla,
till hjärtana på dig och mig
låt också flödet välla.

Tänk, gamla barnrim regnet kan
om lek och hök och dufva,
om prinsen, som prinsessan vann
den trotsiga och ljufva —.
Så lös ditt hår och mot min kind
din bleka kind lägg stilla,
och först när regnet somnat in
vårt famntag domnar, lilla.

Brännoffer.

Hvar ört, kom den ock från det ädlaste frö,
skall vissna, det vet jag, med åren,
men hvad fostrats i eld, bör i eld få dö
och ej multna långsamt på båren.
När timman är slagen, låt offret ske!
Tänd förbränningens bål i natten!
Den, som undret sett, tål icke att se,
hur vinet åter blir vatten.

Ett barn, som snyftar, du hör i din själ.
Hur bittert det klagar och beder!
Men vet: blott en saknad tusendedel
är ett dödssår för kärlekens heder.
Väl lappas och lagas spindelväfssöm
för skadan af fjärilsvingen,
men den spånad, som väfts af ett hjärtas dröm,
den lappas och lagas af ingen.

Allt annat kan nötas, bli vanligt och grått
och åldras i hvardagsbetrycket,
men har stenen en enda rispa fått
är glansen borta från smycket.

Den vackraste sagan är fortast förtäljd.
Se, världen bär agg till det rena,
och oskärad skönhet och ogrumlad helgd,
det skänker döden allena.

En Båt med Blommor.

En båt med blommor glider bort mot hafvet
med blad, som hösten bränt, kring toft och master
och däcket i förbleknad prakt begrafvet
af slocknad vallmo och af vissen aster.
Blott tubarosen står där marmorstel
och doftar om förbrunna kärleksöden.
Min lefnads älskade, min tankes själ,
säg, om vi slumra eller det är döden?
En båt med blommor glider bort mot hafvet.

Kring floden le i kvällsol lifvets länder
med ljusa hus i hvita körsbärslundar.
På ängarne till ringdans knytas händer,
men barnet ljuft vid modersbröstet blundar,
och aftonsvalkan dör i fågelsång.
Hvad ölet läskar godt den gamle! Skratten
från gröna gärden klinga kvällen lång.
Se, älskade, snart skymmes allt af natten.
För evigt sjunker soln bak lifvets länder.

Nu slottets spira, parkens poppelkrona
ren töcknet höljt. Hvarthän då bär oss båten?

Ty tornets klockor jag ej mer hör tona.
Mot hvilken okänd ocean går stråten?
Ack, är min hand så kall som din? Så domnadt
mitt leende, som det jag svagt ser smeka
din slutna mun? Säg, är då allt fullkomnadt
och vi fått sluta sörja, sluta leka —
ej någon klocka jag hör längre tona.

I svarta mörkret står nu allt begrafvet.
Nej, intet afsked, intet tack, du kära!
Vi skiljas ej, som förr, på dunkla hafvet
mitt hjärta skall ditt hjärta vara nära
och samman segla vi i natten, samman,
mer oupplösligt än oss världen unnat.
Den stund, som släcker sista stjärneflamman
beskär en högre fröjd än lifvet kunnat —
en båt med blommor glider ut på hafvet —.

— — — — — —

Vårnatt.

Vackra, hvita vår,
du, som på stjärnlyst strimma
tyst öfver vägarne går,
lätt genom nattens dimma.
Du, som ger växt och grodd,
du, som ger sol och grönska,
skänker, blott du blir trodd,
hjärtana allt hvad de önska,
strö nu i fulla fång
dagg och doft på färden,
gnistor, glömska och sång,
allt, som förnyar världen.
Men, o milda vår,
minns, att du bärer förhoppning
ock för det, som aldrig får
mera tänka på knoppning:
dröm, som i kamp blödt slut,
löften långsamt förbrunna,
trådar, som sakta nötts ut,
hur fast de en gång varit spunna,
strängar, som oförmärkt
brustit, men länge måst skälfva,
tankar, som stridit och värkt,
tills de left öfver sig själfva.

Alla de vänta på dig,
vänta till hvila bli burna,
längta från utrådd stig
att varda aska i urna.

Vackra, hvita vår,
gjut din lycka kring staden,
men där du strålande går,
glöm ej de vissna bladen.

I Fiendeland.

Hvad vintern är lång i fiendeland.
Hur hårda de skymmande tider,
när tyngre hvar dag bli bojor och band,
som hemlös fångenskap smider,
och årens väntan blir efterhand
blott den vinter, som frigör omsider.

Som en saga jag minns, att i eget land
jag hem och hjärta hade,
en eldstad, hvars milda, värmande brand
genom mörkret välkommen sade —
att jag åt ur trofast och gifmild hand
och mot älskadt sköte mig lade.

Var det jag? Är det sant? Finns det än en strand,
där sådant i stugdörren gläntar?
Ack nej, slikt drömmer man blott ibland,
när skymningen sagorna präntar,
och vid hårda kakan i fiendeland
man vintrarnes vinter väntar.

Det torra Brödet.

Minns, du som äter festens frukt
och njuter glädjens drufva:
dig väntar verklighetens tukt,
som dräper allt det ljufva,
och då med hufvut i din hand
du grubbla skall på ödet
och bryta tyst vid bordets rand
det torra brödet.

Välsigna helgens högtidslag
och lyckans lusteld dyrka.
Snart stundar pliktens söknedag,
i lås stå slott och kyrka.
I verkstan dagakarln står kvar,
och då af öfverflödet
du ensamt att välsigna har
det torra brödet.

Vandraren.

Dödssöfda, stilla parkerna
härjande hösten rönt.
Bleka, frostkalla markerna
glömt både sol och grönt.
Stråna stelnat på tegarne,
fröna slutat att gro.
Dödsmörka vintervägarne
stupa mot nattens ro.

Blott i mitt bröst allt vildare
tärer mitt väsens brand.
Drömmars och dikters bildare,
domnar då ej din hand?
Prisare än, än klandrare,
lustens och kvalets träl,
vägville, rastlöse vandrare,
blir då ej tyst din själ?

Se hur de flyga årena
skugglikt med svaleflykt.
Snön täcker redan spårena
af hvad din ungdom byggt.

Gå ej ur hemmet fränderna,
hvilka du älskat mest?
Hvems af de dyra händerna
kallnar härnäst, härnäst?

Hopp och hopps förgängelse.
Män och kvinnor och män!
Rundt uti samma fängelse
om och på nytt igen.
Kappan svep om dig tätare,
sök dina drömda ljus!
Trötte lyckoletare,
aldrig du når ditt hus. —

III.

Fader.

Solfylld var dagen vi förde dig hän,
dit där bjuds frid åt de fällde.
Men fastän snön öfver vägarne sken
brutet var vinterns välde.
Vårdrömmens varsel i vinden hven,
djupt under isarne svällde.

Fader, aldrig solen jag får
se i två ögon skina,
oförgängligt trots ålder och år
som jag det såg i dina.
Vår under vinterns gråa hår
låg som en glödande mina.

Ungdomsfolket från Kanans tjäll
älskande lifvet och jorden,
krigarstammen, som kämpade säll
om alla gåfvor på borden,
Ruths och Boas' Israel,
hvar är din ungdom vorden?

Fårade sinnen och fårade drag,
barnena själfva gamla.
Hjärtan med svårmodigt bultande slag
blöda, leta och famla.
Världsvilja nog men ej världsvälbehag —
skämtet en skorrande skramla.

Fader, din själ var hel och stark,
fullt lät du glädjen ljuda.
Världen var som din egen mark,
som dig sin frukt skulle bjuda.
Sorg och fröjd du som vis patriark
bar som de goda i Juda.

Lifsmild, gifmild, ofrom och from,
sötman men icke syran
tog du och gaf du. Din rikedom
fanns ej i jäktande yran.
Skönheten var det — stod ladan så tom,
log du som syrsan åt myran.

Fader, som gaf mig till arfvedel
skönhetslidelsens gnista!
Hvad du var rik, det fattar min själ,
när jag i skrift vill rista,
hvad du bjöd stunden till ägodel
ljust och fritt till det sista.

En Man till sin Genius.

Nu kommen är den höga middagstimman,
och solen i sitt zenit står.
Allt hädanefter glesare blir strimman
och längre skuggan där jag går.
Min Genius, i denna festligt klara
och soligt högtidsdjupa stund
mitt hjärta vill din offerlåga vara,
min själ din ljusa offerlund!

Du, som med blåa stjärnor vid din tinning
men blick ej olik min jag sett,
alltsen min tanke först kom till besinning,
att jag af drömmens barn var ett,
du, som mig varit städs en äldre broder,
som bättre än jag själf mig känt,
som hemligt länkat har min lefnads roder
och bladen i min lifsbok vändt!

Du, som en glans skänkt mina fröjders smycken,
långt högre än jag själf det drömt,

och när mig ödet räckte ångestdrycken,
det bittraste därur ren tömt,
du, som göt i mitt hjärta och mitt öga
ett sken från dina stjärnor blå,
så verklighetens värld mig rörde föga,
när jag i diktens kunde gå!

Du höga Genius, som allt mig skänkte,
min andes lust, min lefnads lif,
jag, otacksamme, allt för litet tänkte
på dig i dagens tidsfördrif.
Men nu, när middagstimmens ro är inne,
mitt hjärta endast stilla ber,
att du, som ledt mig hit till bergets tinne,
mig också måtte följa ner.

Jag ser mot dalen, och mig tyckes ljuset
så främmande, så klart och kallt,
som rop och frågor ängslade i suset,
blott man i skuggan gjorde halt,
som, när man böjde sig mot källan, porlet
ej rasta lät ens vandringsstaf,
som mellan trädens svala stillhet sorlet
städs trängde från ett okändt haf.

Dock hvad vet jag om skuggorna och kvällen
och drömmarna i deras skygd,

och hvad det tänks vid lamporna i tjällen
i dalens aftondunkla bygd?
Som sagans konungar mig tyckas åren
städs öfverbjudande hvarann.
Så mäktiga som de med gråa håren
jag kanske aldrig förut fann.

Min Genius, så låt mig neråt vandra
som förr med pannan hög och klar.
När oljebergets ängslan slår, för andra
af nåd dölj, huru svag jag var!
Du gyllne dag, hvars sällhet jag fått njuta,
som älskande vi skiljas åt —
låt än en gång mig mot mitt bröst dig sluta,
och så, min Genius, framåt!

Södern.

Söderns sommar hör jag brusa,
solskensdrucken lifsberusning,
stämmor jublande och ljusa,
höga flickskratts världsförtjusning.
Sång af män i älskarroller,
fågelkvitter, barnajoller,
sorlet af en gårds fontän,
till musik förvandladt sken,
stråle, som vardt ton och flöde
spelande i strida ryck,
tystnande för egen nyck,
såsom våra stunders öde
sjunger, domnar, lofvar, gäckar.
Men från rosentunga häckar
stiger yppig med hvar fläkt
sommarsöderns andedräkt.

Stundom blifver allt så stilla.
Då är forntid med i leken,
blossar upp likt tärda veken
i ett ljus, som man tror släckt.
Stenarna i slott och villa,
torgens hvita, tysta stoder,

bleka skepnader på murar,
leenden, som dammet täckt,
somnad syster, fallen broder,
sorg och fröjd från multnad släkt,
söfda flöjter, stumma lurar,
allt har dagens lifshymn väckt.
Allt får åter stämma nu:
döda hjärtan, hvilka lefvat
högre, hvilka tänkt och sträfvat
större, stoltare än du.

Skälfvande och sköra bubbla,
spegla solen din sekund!
Fånga skimret från de dubbla
eldarna af lust och smärta
uti lifvets altarlund!
Brist sen ljust bland allt det bjärta,
brist i solskensklara stänk.
Keden saknar ej din länk,
och den strålande kaskaden
stiger ändock mot det blå.
Frukten rundar sig bland bladen,
klasen rodnar öfver stenen,
mjölken strömmar ifrån spenen
lika fullt och rikt ändå.
Lätt som fjärilen från grenen
flyg du bort din väg också!

Eklog.

Som drypande och glödhett vax
nu bränner middagssoln. Sin sax
själf syrsan slutat opp att slipa.
En ensam, trånfull herdepipa,
hvars höga toner domna hän
i luftens damm och silfversken,
är allt som hörs.

Det vallardrängen
är, som blåser för sig själf på ängen
vid betets vattubrunn. Hans flock
af getter lagt sig i en skock
och drömma dufna öfver tuggan
om aftonsvalkan och om skuggan.
Men svart som kåda, brun som bark
han ligger sträckt på torrsvedd mark
och spelande ser vågen välla
och domna i sin svarta källa.

Men tyst. Nu bäfvar brunnens vatten
och aldrig vallarn kysst om natten
ett bröst så lent, ett skinn så hvitt,
som nu han ser i källans midt.

På mörka botten står en kvinna
och låter böljans droppar rinna
som dunkla pärlor ur sitt hår.
Hon gungar midjan där hon står
och stilla vattenspegeln skingrar
med spärrade och smala fingrar.
Hur sval hon är! Som hvit korall
hon skiner under hårets svall.

Vildt gossen stirrar ner i brunnen
och med den heta, spruckna munnen
han blåser lystet, gällt och klart.
Som gnistor tonerna ta fart.
Men under lätta vattenhinnan
än spefullt ler den hvita kvinnan
och bjuder som en frukt sin famn.
Hon smeksamt ropar gossens namn.
»Kom, Hylas, kom hit ner till mig.»
Och stelögd lutar vallarn sig
med pipan sönderbräckt i handen
mot middagstilla vattenranden.

Siesta.

Nu är middagsstunden hunnen,
kröningstimmens högtidsdjupa,
stora solskensro.
Nu är dagen öfvervunnen.
Liksom slagna kämpar stupa
tvifvel, hopp och tro.
Vattnet torkar in i brunnen.
Fågeln, som i skyn har kretsat
söker upp sitt bo.
Stridens spänning är försvunnen.
Lust och kval, som lika hetsat,
mista tagg och klo.
Som en blomma doftförbrunnen
kvinnan vid din sida somnar. —
Bort bär drömmens bro.
Fingret sakta öfver munnen!
Hela vackra världen domnar,
ljufva solskensro.

Högst i Fjällen.

Här är dalen högst i fjällen
tätt inunder himmelns blå.
Här är betet högst på hällen,
där en solguds hjordar gå.
Gällt i ljusa luften klinga
deras klockor af metall
och med gräs kring buk och bringa
skinande de gå i vall.

Såsom egna mjölken hvita,
korna stå kring roströd tjur,
våta strån och stjälkar bita,
vanka utan vallarlur.
Friska gräset aldrig tryter —
— orörd städs tycks daggrön dal.
Brusande här bäcken flyter
evigt morgonklar och sval.

Men mot kvälln, när öfver dälden
alla krön i flammor stå,

isen glöder såsom elden,
blodrödt glänsa gräs och strå,
guden kommer själf från toppen,
ynglingen med guldgul lock.
Fladdrande kring gossekroppen
blåser purpurbrämad rock.

Där han skyndar snöskredsvägen,
blänker block och gnistrar sten.
Strida strömmar öfver stegen
spruta skummets silfversken.
Gångens sus, där vildt han springer,
är som storm i fältets korn,
och med glansen från sitt finger
han förgyller kornas horn.

Skrattar, självberusad spjufver,
midt bland sina kreatur,
härmar bromsar, kittlar jufver,
leker med sin röda tjur,
mjölkar vacker stjärnkos spenar,
suger munnen hvit och våt,
hela boskapsflocken enar
med förtrollad vallarlåt.

Men på motsatt topp försvunnen
är han ren om en minut.

Natten är till hjorden hunnen,
som i gräset hvilar ut.
Skuggorna kring daln sig hvälfva.
Klockorna få ensligt ljud.
Blott på högsta tinnen skälfva
fotspår än af solens gud.

Templet vid Hafvet.

Högt på sommargröna näset
mellan haf och berg, som blånat
lika ungt, hur tid än grånat
kring de stilla trädens krans,
stormblåst, vågsköljdt, rämnadt, rånadt,
men med oförstörbar glans
fornvärldstemplet än ur gräset
skiner med sin kämpefrid
hän ur hjältesagans tid.

Glömda äro hymn och böner.
Gudens namn är själf förgätet,
dödt som ekot efter lätet
är från tempeltjänarns flöjt.
Stolt dock kvarstår gudomssätet,
som mot skyn sin gafvel höjt,
jättealtare, som söner
utaf jord åt himlen byggt
för att jorden äga tryggt.

Blott med offer vinns försoning.
Än när gudanamn ej minnas,

skola ljusa tempel finnas
öfver blåa berg och haf.
Mänskomått vill öfvervinnas.
Jorden själf den trängtan gaf,
som mot skyn byggt gudens boning.
Ständigt blir den starke from
inför släktets helgedom.

Dagsländan.

Du dagens slända, flyg bland gröna löf!
Det gryning är och du har långt till kvällen.
I dagg allt skimrar. Än ej fot och klöf
ha gräset rört på äng och betesställen.
Det blånar öfver kullen. Dag står klar
bak silfverbleka fält och gröna dungar.
Nyskapad ligger världen underbar
med rosor, ungmör, blad och fågelungar.

Flyg slända, på ditt ljusa äfventyr!
Njut daggens bad och morgonluftens smekning,
och egna vingens flykt njut lätt och yr
och glömsk af stunderna och tidens räkning.
Till alla dina vackra blommor ut,
till väntande och honungsfyllda kalkar!
I skyn än lärkan ej har sjungit slut,
än morgonvinden spelar fritt och svalkar.

Men skynda, snart i damm stå lind och alm,
och trädgårdskällans blanka yta grumlas.
Snart stiger middagstimman med sitt kvalm,
och dagens surr blir som en sömnig humlas.

Men af din lek då ren du rusig är.
Den sol du dyrkar börjat dig förbränna.
Du lyckliga, som dagen helt förtär
förr än dess tyngd och ålder du kan känna.

Skrift i Sanden.

Öfver parken midt i staden
långsamt sommarmolnen skrida
Solen skiner middagsdödt.
Under dammbetäckta bladen
bleka män och kvinnor bida
tiden tungsint och förströdt.

Vilsegångna i sig själfva
de på bänkarna i parken
sitta som vid hafvets strand,
höra sina minnen skälfva,
rita kors och streck på marken
med en het och håglös hand.

Hiroglyfer om förbrunnet
hopp, förblödda hjärtans bikter,
text från gråa år af tråk,
talens facit, smärtsamt vunnet,
brutna ungdomsdrömmars dikter,
dolda sorgers chifferspråk.

Slagna kämpars stridslegender,
främlingshälsningar från fjärran
mot förlorad fosterbygd,
enslingsrop till döda fränder,
sviknas växelspråk med Herran,
bön och trots i tecknens skygd.

Skrift i sanden — innefatta
kan du världen, fastän vorden
tanklös timmes tidsfördrif.
Solen sjunker. Barn, som skratta,
stryka ut i lek från jorden
runorna om spillda lif.

Pallor Amantium.

Offersken, som midt i flärdens
strid med templets stillhet ler,
ljus från sol, som ej lik världens
går med kväll och mörker ner,
högtidsskimmer från ett funnet
lyckans lifsmysterium,
drömhvit dager från ett hunnet
rike utom tid och rum,
älskandes blekhet.

Själens frigjordhet från banden,
hjärtats kalla landsflykt slut.
Lifvet, som ett ler i handen
kan till skönhet danas ut.
Plågan själf blott eld, som hindrar
guldet att bli glömdt bland slagg,
afglans från en jord, som tindrar
ljust i sol och gryningsdagg,
älskandes blekhet.

Känslans egen härskarprägel
utaf högsta lust och kval,

kärleksdiktens trolldomsspegel,
färg som pärla och opal;
välljudsstillhet midt bland ropen,
världsförsoning midt i fejd,
stråle, ofattbar för hopen
från en fjärran helgad nejd, —
älskandes blekhet.

Skalderna.

Ja, skalder äro barn, som leka
och språket kallas deras stora,
oändligt rika leksakslåda
med sagans skatter i sin famn.
Där ha de dockor, som de smeka,
begråta, när de dem förlora,
förbanna, håna och benåda
med kronor och med drottningnamn.

Där ha de djärfva upptäcktsbåtar,
som de med sina drömmar lasta,
med purpur och med guldtåg tackla
och sedan stöta ut från land. —
Men vinden sliter deras tåtar.
Mot fjärran leksaksskeppen hasta,
och flaggan skimrar som en fackla
på flykt mot kornblå vattenrand.

Min själ är trött och som en kedjas
hårdt smidda länk jag lifvet känner.
Städs hjärtat som ett asplöf darrar
på denna längtanssjuka jord.

Så vill jag leka för att glädjas.
Välkomna, enda trogna vänner,
I mina tröstare och narrar,
I mina sol- och regnbågsord.

Jag dockor har. De varit kvinnor,
till hvilkas hjärtslag förr jag lyssnat
som till en sång, som skulle tyda
all lyckans dårande problem.
I skepnader af älskarinnor,
än hvisken löftena, som tystnat,
och edra lockar jag skall pryda
med minnets gyllne diadem.

Ut, mina lätta båtar! Tågen
mot okänd kust med last af tankar,
med röda och med svarta segel.
Hvad mera om I gån i kvaf?
Er vimpel dock har lyst på vågen.
I längten bort från hamn och ankar.
Så ut! Det finnes ingen regel
för lif och död på nyckfullt haf.

Konstnären.

O, du fjällets ensamhet,
ensamt du mig känner,
om mitt hjärtas hjärtslag vet
mer än alla vänner.

Deras fröjd var aldrig min,
deras sorg ej heller.
De, som ömmast nämnt mig sin,
tydde miste eller
trodde ord och anletsdrag,
sökte aldrig botten
med mitt eget väsens lag
och de egna måtten.
Nämnde varm mig, då min själ
frusen var som fjället,
togo ock på kylan fel,
soleld brann i stället.
Togo kärlek för ett hån
i sin låga fikan —
aldrig fattar slättens son
fjällets bergspredikan.

O, du fjällets ensamhet,
sol och is på tinne!
Konstnärskänslans ödslighet
bor så i mitt sinne:
fjärrsyn som för daln är skymd,
stjärnglans öfver spegeln,
fri och obefaren rymd
öfver drömmarseglen,
kult för gud, som än ej sagt
sina hemligheter,
tankens lätta blå förakt
med sin klara ether.

Konstnärsönskan.

Ett önska dig: att aldrig blifva
en fattig man, som tager blott.
Den endast, som kan genskänk gifva,
stolt bär den gåfva, som han fått.

För dagens sol gif sång, som klingar,
för hvarje nattens stjärneljus
en dröm! Din själ har också vingar
och bjuda kan sitt varde ljus.

Du världens skönhet skall anamma
som ett oändligt sakrament;
med måttlös kärlek njut detsamma
och du dess hemlighet har känt.

För allt dig skänks, gif fullt tillbaka
och så naturens like var —
så du och hon bli man och maka,
ett jämnspelt, skaparlyckligt par.

Det ensamma Ljuset.

Det var ett ensamt ljus, som brann,
brann sorgset klart, men skälfde icke,
och kväll förgick och natt försvann,
det lyste än och släcktes icke.

Den stora stadens andning steg
allt svagare med hvarje timma,
snart ljöd den, som på vandrarns väg
en halfhörd suck ur slättens dimma.

Allt sömnen kufvat, hvarje svärd,
hvar vilja stuckit slö i skidan
och fört till. drömmens gyckelvärld
så hjältens sorg som barnets kvidan.

Och kärlekslusten själf, som nyss
med stora ord till kamp sig ställde
mot mörkret, kallande sin kyss
ett säkert vapen mot dess välde

nu sofver emot nattens barm,
lik pysen, som med modern brottats,
men snart är glad att på den arm
få ro, mot hvilken slagen måttats.

Dödt dunklet rufvar kring hvart hus.
Själf himlens bleka stjärnor vackla,
och tändt står blott ett ensamt ljus,
den tysta tänkarcellens fackla.

Men tätnar mörkret än så tungt
bland böckerna, det skälfver icke,
men brinner sorgset klart och lugnt
mot skuggorna och slocknar icke. —

Öfver ett Hem.

Byggd till bo är hafvets snäcka
till ett skydd mot storm och svall —
slutna murar skola täcka
pärlan, som där fostras skall.
Men dock in i trånga huset
solskensskvalp och mörk orkan
höras, nattens stormar, bruset,
döden, hela ocean!
Tro ej, att det hem på färden
vi till hjärtats fristad byggt
kan för stormarne från världen
skänka någon undanflykt.
Gälla lefnadssorlet tränger
genom dörr, hur väl låst till.
Den dess rop blott utestänger,
som ej längre lefva vill.
Lifvets hela kamp du finna
kan i stillast spiselvrå,
om där tvenne hjärtan brinna
och där mötas viljor två.
Inom, kring dig hafvet stormar,
dock att larmet ej din sans
döfvar, men till sång sig formar,
det är hemmets resonans.

Stilla fyra väggar dämpa
vilda vågslag till musik,
hvad ej hörs bland dem som kämpa,
hörs i hamn vid stillnad vik.
Som i snäckan till en stämma
varda vågor, brus och vind,
världen först du fattar hemma,
kan den verkligt kalla din.
Tankarne på djupet alla,
där du lodar, fångar dem —
och det är hvad jag vill kalla
hemligheten med ett hem.

INNEHÅLL.

I.

II.

III.
